

LUISTEREN WE WEL?

Onderzoekers moeten meer rekening houden met wensen en acceptatie in de maatschappij. Want alleen dan hebben innovaties kans van slagen. Dat stelde bestuursvoorzitter Louise Fresco bij de opening van het academisch jaar. Houden onderzoekers niet al voldoende rekening met maatschappelijke vragen? Of mag het maatschappelijk een onsje meer? En hoe doe je dat?

tekst: Yvonne de Hilster

Han Swinkels

Manager Varkens Innovatie Centrum Sterksel a.i.

‘Wageningen heeft de afgelopen jaren weinig aandacht gehad voor uitingen van de samenleving en maatschappelijke organisaties. Wil je maatschappelijke vraagstukken op-

lossen, dan moet je daar gedurende het hele traject actief vertegenwoordigers vanuit de samenleving bij betrekken.

Met de sociale media en de hoge organisatiegraad van mensen kun je tegenwoordig eenvoudig de stem van de burger binnenhalen. Op Sterksel loopt nu bijvoorbeeld onderzoek naar het houden van varkens met niet-gecoupeerde staarten, waar zowel dierenbeschermers als de varkenshouders in meedraaien. Dat zouden we in Wageningen in de volle breedte moeten doen.’

Rosalie van Dam

Onderzoeker burgerparticipatie bij Alterra

‘Wat ik soms merk is dat aan het eind van technisch onderzoek een sociale component wordt toegevoegd om te zorgen dat mensen de uitkomsten gaan slikken. Dialoog

krijgt zo een pr-functie. Dat is een gemiste kans. Juist maatschappelijke betrokkenheid kan voor innovatie zorgen. Bovendien kun je zo recht doen aan de pluriformiteit in de maatschappij.

Toch hoeven onderzoekers nu niet ineens hard op zoek naar de vragen van burgers. Je kunt ook volgen wat er op internet en in sociale media gebeurt. **Verder is mijn erva-**

ring dat mensen die echt iets willen zich wel melden. Burgerinitiatieven ontstaan juist omdat mensen zelf iets willen oppakken.’

Aldrik Velders

Hoogleraar Bionanotechnologie

‘Wij houden al rekening met maatschappelijke vragen. Dat moet je ook aantonen bij ieder onderzoeksvoorstel dat je indient. Maar er is meer. Onderzoek dat nu misschien niet maatschappelijk relevant lijkt, kan

dat in de toekomst wel zijn. Dat beseffen mensen niet altijd. **Zonder fundamenteel onderzoek ben je niet voorbereid op nieuwe vragen,** zoals nu bij de ebola-uitbraak. Als wetenschapper moet je daarom zorgen met één been in projecten te staan die op korte termijn relevant zijn, en met de ander in fundamentele projecten.’

Arian Oostvogels

Pluimveehouder in Achtmaal (N.Br.)

‘Als producent luister je naar de consument en de wetenschap. Wetenschappers ontwikkelen steeds wat nieuws, en dat is mooi, maar ze lijken soms te vergeten dat het wel betaalbaar moet blijven. Het lastige bij

het ontwikkelen van een nieuw product is ook dat je voorloopt op de markt en de vraag bij je product moet zoeken. Als nou eens de verschillende wensen van groepen consumenten op een rij werden gezet, dan kunnen we iedereen op z'n wenken bedienen. **Maar dan moeten consumenten wel voor hun wensen willen betalen.**’

Rik Leemans

Hoogleraar Milieusysteemanalyse en Aardsysteemkunde

'Wij werken aan de grote internationale maatschappelijke problemen, zoals vermindering van biodiversiteit en klimaatadaptatie. Als wetenschappers zijn we echter niet verantwoordelijk voor de implementatie van oplossingen. Dat is aan overheden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. We moeten dus altijd in dialoog met deze actoren. Zo leren zij de beperkingen van de wetenschappelijke methoden en onzekerheden van de onderzoeksuitkomsten kennen, en de consequenties van hun maatregelen of het gebrek daaraan. Wij pikken dan weer de maatschappelijke behoeften op. **Vaak leidt dit tot zeer gewaardeerd, innovatief grensverleggend onderzoek.** Daarom is Louises uitspraak mij uit het hart gegrepen.'

Eldert van Henten

Hoogleraar Agrotechnologie

'De relatie tussen voedsel en technologie ligt voor veel mensen gevoelig. Goed contact met de maatschappij is daarom zeker belangrijk. Dat kan via debatten of door vertegenwoordigers van de samenleving te betrek-

ken bij technologieontwikkeling, zoals wij doen. Maar er gaat bij mij ook een alarmbel af. **Als we moeten wachten op het antwoord van een maatschappelijk debat voordat we de technologie kunnen ontwikkelen voor grote, urgente uitdagingen in de agrarische sector, dan zijn we gewoonweg te laat.** Je kunt het bijvoorbeeld wel discussiëren over het gebruik van robots in de landbouw, maar de realiteit is dat er nu al te weinig mensen zijn die nog in de sector willen werken. Ook zou het mooi zijn als we niet alleen op publicaties werden afgerekend, maar ook ruimte en waardering kregen voor onze maatschappelijke contacten en inzet.'

Leneke Pfeiffer

Coördinator Wetenschapswinkel

'Ik krijg van groepen en organisaties die met een vraag bij ons komen nooit het idee dat ze zich niet gehoord voelen, of dat ze vinden dat de universiteit hun vraag zelf al op had moeten pikken. Integendeel, **ze zijn juist hartstikke blij met de mogelijkheden die Wageningen UR biedt via de Wetenschapswinkel.** Wij voelen ons dus vooral gesteund door de speech van Fresco. Door het beantwoorden van vragen gaan de onderzoekers en studenten de dialoog al aan met allerlei groepen in de samenleving.'